Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
ORSAM مركز دراسات الشرق الأوسط
Center for Middle Eastern Studies

Bakış

No:77 / Eylül 2018

IRAK'IN ZENGİN, SİLAHLI VE SUSUZ VİLAYETİ BASRA'DA NELER OLUYOR?

LINA MUSAWI

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2018

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
Adresi : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA
Telefon: +90 (312) 430 26 09 Faks: +90 (312) 430 39 48
Email: orsam@orsam.org.tr
Fotoğraflar: Associated Press

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
ORSAM مركز دراسات الشرق الأوسط
Center for Middle Eastern Studies

BAKIŞ

IRAK'IN ZENGİN, SİLAHLI VE SUSUZ VİLAYETİ BASRA'DA NELER OLUYOR?

Yazar Hakkında

Lina Musawi

Iraklı siyaset araştırmacısı ve aktivist. Irak ve bölgesel konularda birçok makalesi ve araştırması yayınlanmıştır. Bağdat Üniversitesi Siyaset Bilimi Fakültesi'nden mezun olmuştur. Bölgesel ve Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü'nden (AUIS)S "Genç Liderler" bursu almıştır. Çalışma alanları arasında uluslararası ilişkiler, insan hakları, çevre ve kalkınma, ekonomi ve Irak'ta reform bulunmaktadır.

Eylül 2018

Giriş

8 Temmuz 2018'de Irak'ın en zengin vilayeti Basra'da protesto gösterileri patlak verdi. Irak'ın toplam petrol üretiminin yaklaşık yüzde 80'inin sağlandığı Basra'da halk, kendi vilayetlerine yönelik kasıtlı ihmal, hizmetlerin kötüleşmesi, işsizliğin yaygınlaşması, Irak genelinde en yüksek sıcaklığa sahip vilayetteki elektrik sıkıntısı ve halkın kullanması için elverişli su kaynağının bulunmaması gibi temel yaşamsal ihtiyaçların yokluğuna dair hoşnutsuzluklarını dile getirdi. Bütün bu yaşananlar kısa bir süre içinde gelişmedi. Ağustos 2015'te gerçekleşen Basra'daki protestoların ardında, merkezi hükümetinin kemer sıkma politikası ve IŞİD'le savaş nedeniyle harcamaların azaltılması kararı sonrasında Basra hizmet açısından büyük bir ihmale tanık olmuş ve aynı zamanda özellikle kamu hizmeti alanında yaygın hükümet yolsuzluğu ortaya çıkmıştır. Daha sonrasında protestolar, Basra halkının hoşnutsuzluğunu dile getirmek için her yıl tekrarlanan bir gelenek haline geldi. Şubat 2016'da Basra'da yüzlerce insanın taleplerini duyurmak için sokağa çıktığı protestoların kıvılcımları, 2018 yılında Basra'da devam ederken, Necef, Misan, Dikar, Kerbela ve Bağdat gibi diğer vilayetlere de sıçradı. Özellikle Basra'da bir aydan fazla bir süredir devam eden gösteriler, Ağustos ayında Kurban Bayramı'nda dahi durmamış, Basra halkı bayram sabahını camilerde değil, içme ve kullanım için uygun olmayan suyun kirlenmesiyle yaklaşık 15.000 kişi zehirlenme teşhisi üzerine bir hafta boyunca hastanelerde geçirmiştir. Basra'daki Sağlık Kontrol Şubesi'nin açıklamasına göre vilayet suyundaki kimyasal kirlilik oranı yüzde 100'e ve sudaki bakteri oranı %50'ye ulaşmış olmakla birlikte, bu riskli durumun daha önce hiçbir Irak vilayetinde yaşanmadığı ifade edilmiştir. Basra'daki bu insani felaket yaşanırken, hükümet yetkilileri arasındaki siyasi çekişmeler, karşılıklı suçlamalar ve kınamalara şahit olmaktayız. Bu trajik olaylar silsilesi nedeniyle, bu felaketin gerçek sorumlusuna bir takım sorular yöneltilmesi gerekmektedir. Irak'ın petrol şehri Basra'da su problemi ve kirliliği var mı ve hangi boyuttadır? Basra'daki durum nedeniyle Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ndeki gibi ayrılıkçı sesler ortaya çıkabilir mi ve hükümet buna nasıl tepki verecektir?

Basın ve sosyal medya, bir yandan sivil vatandaşlar ve bir yandan da eylemciler arasındaki çekişmelerin ön saflarında yer almaktadır. Diğer bir yandan Su Kaynakları Bakanlığı,

Sağlık ve Çevre Bakanlığı, Asad el-Aydani liderliğindeki Basra yerel hükümeti, Basra Sağlık Dairesi ve Belediyeler Bakanlığı'ndan yetkililer arasında bu insani felaketin nedenleri üzerinde tartışmalar yapılmaktadır. Peki, bu insani felaketin sorumlusu kim?

Yaşanan krizin ardından, sorumluluk ilk olarak, öncelikle, Basra›da su işlerinden sorumlu tek kurum olan Su Kaynakları Bakanlığı'ndadır. Su Kaynakları Bakanlığı, su şebekeleri ve tuzdan arıtma tesisleri inşasından sorumludur. Aynı şekilde Belediyeler Bakanlığı da su arıtma mekanizmalarının kurulmasından sorumludur. Bu görevlerini yerine getiremeyen her iki bakanlık da sorumluluk taşımaktadır. Aynı şekilde Sağlık Bakanı Adile Hammoud da Basra'daki su kirliliği sorununda kasıtlı ihmalden suçlanmaktadır. Yeterli hastane, sağlık personeli ve ilaç yanında, hastanelerde yapılan tedaviler Sağlık Bakanı'nın bu felaketteki sorumluluk payını azaltabilecektir. Yatak yetersizliğinden dolayı çok sayıda hasta hastane koridorlarında gecelemiş ise de, zehirlenme teşhisiyle her gün hastaneye gelen 1000 hasta, Basra'daki devlet hastanelerinin imkânlarına göre bile büyük bir rakamdır. Ancak Sağlık Bakanlığı bu krize cevap vermeye çalışmıştır. Basra Sağlık Müdürü Dr. Riyad Abdulemir kamuya açık bir şekilde kendisine yöneltilen sorulara cevap vermekten kaçınmış ve müdürün, görevini yerine getirmediği gerekçesiyle, vatandaşlarca istifası talep edilmiştir. Basra Valisi Asad el-Aydani ise, bu insani felaketin nedenlerinin giderilmesi için 1 yıl gibi bir süreye ihtiyaç duyulduğunu, yapılması gereken sekiz tuzdan arıtma tesisi inşa projesi için iki ila üç milyar dinar gerektiğini ve bunu karşılayacak yeterli fon olmadığını ifade etmiş ve Basra sağlık müdürü daha sonra yaralı sayısını on beş bin kişi olarak duyurmuştur. Bununla birlikte Basra'daki su sorununun giderilmesi için diğer devletlerin yardımı söz konusu olmuştur. 2017'de göreve gelen Basra Valisi Asad El-Aydani, jeneratör başta olmak üzere Kuvey'ten gelen ekipman yardımlarını daha önce kullanılmış oldukları gerekçesiyle örtülü şekilde reddetmiştir ve bu nedenle ekipmanın şehre gelişi gecikmiştir. Öte yandan Vali Asad El-Aydani, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la kirli su felaketi konusunda özel bir görüşme yapmış ve görüşmede Erdoğan Ilısu Barajı'nda su tutmaya başlamadan önce bir yıl boyunca su bırakmayı sürdüreceğine dair söz vermiştir. Basra sorununun, Türkiye'den gelen su miktarıyla ilgili değildir. Şehrin Basra Körfezi'ne ve Arap Denizi'ne baktığı ve dolayısıyla Fırat ve Dicle dışında alternatif su kaynaklarına sahip olan tek ili olduğu dikkate alındığında, Basra›da bol miktarda su bulunduğu ancak bu kaynakların kullanılamadığı görülmektedir.

> “Irak'ın en zengin vilayeti Basra'da protesto gösterileri patlak verdi. Irak'ın toplam petrol üretiminin yaklaşık yüzde 80'inin sağlandığı Basra'da halk, kendi vilayetlerine yönelik kasıtlı ihmal, hizmetlerin kötüleşmesi, işsizliğin yaygınlaşması, Irak genelinde en yüksek sıcaklığa sahip vilayetteki elektrik sıkıntısı ve halkın kullanması için elverişli su kaynağının bulunmaması gibi temel yaşamsal ihtiyaçların yokluğuna dair hoşnutsuzluklarını dile getirdi.”

2014 yılında bütçesi 13 trilyon Irak dinarına ulaşan Basra gibi zengin bir vilayette, büyük su arıtma tesislerini tamamlamak ve 1980'lerden bu yana yayılan bu krize gerçek bir çözüm bulmak mümkün olabilirdi. Ancak, yolsuzluğun yaygınlaşması ve makam mevki kotaları yanında şehrin ihtiyacı olmayan formalite projelerle mali kaynakların heder edilmesi gibi nedenler reformlar önünde gerçek engel haline gelmiştir. Bu insani ve çevresel

felaketin sorumluluğu, 2003 sonrasında Basra valiliği, Belediyeler Bakanlığı ve Su Kaynakları Bakanlığı görevlerini yürütenlerin üzerindedir. Aynı şekilde, merkezi hükümetin kötü politikaları vatandaşların hayatlarını doğrudan etkilemekte ve krizleri derinleştirmektedir. Su kirliliği sorunu, vilayetlerin geri kalanında görülmeyen ve Basra'nın tek başına çözmeye çalıştığı çeşitli sorunların bir birikimidir.

Sorunlar çok derin... Su kirliliği en basiti

Su sorunu konusunda, bölgesel ve küresel gözler Basra vilayetine çevrilmiştir. Fakat bu sorun Basra'da çözüm gerektiren tek sorun değildir. Karşılaşılan sorunlar vilayette yaşam standartlarının niçin düştüğünü araştırmayı gerektirmiştir. Öyle ki, sorun halkın ihtiyaç duyduğu tek şey haline gelmiştir. Denir ki, insanların cehaleti arttıkça, talepleri azalır. Basra'da olan tam da budur. Basra'da yaşanan problemlerin bazıları 2003'ten önce var olan problemlerdir. Daha tehlikeli olan diğer problemler ise eski rejimin çöküşünden sonra ortaya çıkmıştır. Bu problemler iki yönlü olarak ele alınmalıdır. İlk olarak, bu sorunlar vilayet içerisindeki siyasi çekişmelerle ilgilidir. Şehirde silahlı gurubu bulunan tüm Iraklı siyasi partiler askerî kanatları için daimi merkezler ve kamplar kurmuşlardır ve bu silahlı guruplar hafif, orta ve ağır silahlarla Basra şehri sokaklarında dolaşmaktadırlar. Devletin çatısı altında kendi bayrağını açan ve birbirleriyle çatışan silahlı unsurların mevcudiyeti Basra'daki zenginlikleri kendi özel finans kaynağı haline getiren ellere Irak'ın petrol arterlerini teslim etmiştir. Ayrıca bu grupların rüşvet ve komisyon almalarına ek olarak, vatandaşlara hizmet sağlama konusunda başarısız olan kişilere görev verilmesi şehrin gelişmesinin önünde engel olarak durmaktadır. Partiler, Basra'da yatırım yapmak isteyen şirketlerin, yatırım projeleri için resmi onayların verilmesi karşılığında belirli paylar alınması gibi akla gelmeyecek uygulamalar yapmaktadır.

Basra'daki çatışmaların ikinci yönü, halkın

cehalet ve yoksulluktan kurtulmasını engelleyen aşiret çatışmalarıdır., aşiretlerin gücü, nüfuzu ve uzun zamandır Basra halkı üzerinde etkili olmaktadır. Aşiretler ve (aşiret liderleri veya şeyhler) sadece Basra'da değil, tüm Irak'ta saygı görmektedir. Fakat şu anda Basra'daki durum, aşiretlerin kendi aralarında bölünmüş olmaları ve şeyhlere bağlı olan bazı büyük aşiretlerin bölünmüş parçalarına şeyh olarak eğitimsiz ve sınırlı düşünce yapısına sahip kişilerin getirilmesidir. Bu yeni şeyhler, kendi aralarında ve diğer aşiretler arasındaki anlaşmazlıkların körüklemesine neden olmaktadır. Basra'daki aşiretlerin silah bulundurma gücü, aşiretler arasında silahlı bir çatışma meydana geldiğinde devletin zayıflığını ve kanun gücünün olmadığını göstermektedir. Zira hükümet güçleri belirli bir aşiretin mensubunu tutuklama konusunda yetkisiz kalmaktadır. Çünkü aşiretler arasında aşiret kuralları uygulanmakta ve devlet yönetimi bunu bilmektedir. Basra'daki aşiretler gelişmiş ve ağır silahlara sahiptir. 2006'da Irak Ordusu, ABD ve Danimarka kuvvetleriyle işbirliği içinde yürüttüğü Basra'daki bataklıkları ıslah etme kampanyasında bataklıkların içinde eski Irak ordusuna ait ama şimdi bir aşiret tarafından kontrol edilen tanklar dahi bulmuştur. Aşiretlerden kaynaklanan kaos, aşiretçiliğin tehlikeli uygulamalarını reddeden eğitimli bir sınıfın varlığına rağmen, Basra'daki sivil hayatı önemli ölçüde olumsuz etkilemiştir.. Bazı zamanlarda vilayette bir futbol maçıyla ilgili anlaşmazlık gibi inanılması güç sebeplerden ötürü aşiretler arasında silahlı çatışmalar yaşanmakta, güvenlik güçlerinin ve merkezi hükümetin bu durumlarla ilgili olarak müdahalesiz kaldığı görülmektedir. Buna ek olarak, bazı aşiretler burada ekonomiyi kontrolü altında tutmak, şartları belirlemek ve Basra›da bazı alanlarda yatırım yapmak isteyen yabancı şirketlerden fon talep etmekle suçlanmaktadır.

Basra halkı, ruhlarında yaşayan bağımsızlık duygusunun kaybolması korkusuyla, bölgesel müdahalelerle kentlerindeki kaosun devamından daha iyi olduğuna inanmaktadır. Ayrıca, Basra'daki durumun istikrarlı olması çıkarlarına uygun olmadığını düşünen nüfuzlu silah satıcılarının varlığı da dâhil olmak üzere, üzerinde tartışılabilecek sorunlar bulunmaktadır. Basra'daki mevcut uyuşturucu ticareti ve uyuşturucunun yayılması Basra'daki güvenlik durumunun bozulmasına neden olmaktadır. Bütün bunlar, diğer sorunlara kıyasla daha basit olan kirli şehir suyu krizinin asıl nedenleridir. Asıl tehlike arz eden ve asıl üzerinde durulması gereken sorunlar bunlardır. Bu yüzden Basra'nın su kirliliği ve elektriğin arızalanması gibi birbiriyle bağlantılı problemleri üzerinde konuşulması gerekmektedir. Peki, diğer problemlerin çıkış noktaları nelerdir?

> "Halen Basra'da benzeri görülmemiş bir kaos yaşanmakta ve gerginlik sürmektedir. Güvenlik güçlerinin zayıflaması ve protestocuların şiddet eğilimi, olayların kızışmasına ve bazı protestocuların emniyet güçlerine saldırmasına zemin hazırlamıştır. Eğer bu kriz hemen durdurulmazsa ve protestocularla müzakere yoluna gidilmezse Basra halkı emniyet güçlerine karşı silahlanarak karşılık verebilir."

Basra Bölgesi... Mantık ve hayal arasında

Her zaman Basra'nın inşasına ya da Bağdat'tan ayrılmasına dönük çağrılar yükselmektedir. Ne var ki, ayrılma çağrıları sahada güçlü ve etkili bir sese dönüşememiştir. Görülen tek şey Basra halkının merkezi hükümete duyduğu öfke... Irak'a aktarılan gelirlerden Basra halkının yararlanamadığı yönünde yinelenen yakınmalar ve taleplerin karşılanmaması halinde Bağdat'a gönderilen

petrolün kesileceği yönündeki tehditlerdir. Siyasi yolsuzluk, Basra'dan elde edilen gelirlerden yararlanılamamasında önemli bir rol oynamıştır. Ancak Basra içindeki büyük aşiretlerin isyanını dikkate aldığımızda yerel halkın bu konu üzerinde başka bir görüşü bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu da bizi Basra'dan uzaklara, Kuzey Irak'a götürmektedir. Kuzey Irak bölgesi Irak hükümetine karşı intikam duygusu besleyen Kürt aşiretlere dışlandıkları ve ihmal edildikleri düşüncesini aşılamış ve Irak'tan ayrılma hususiyet ve gücüne sahip olduklarını onlara hatırlatıp durmuştur. Basra'daki silahlı aşiretler özellikle gelişmiş silahlara sahip çok sayıda üyeye sahip olmalarından dolayı buradaki sıkıntıyı felakete dönüştürebilirler.

Durum böyle devam ederse, güneydeki kaos, "Basra Bölgesi"nin (özerk bölge) varlığı fikrini akla uzak bir fikir olmaktan çıkarmaktadır. Irak siyasi güçleri, bir sonraki hükümetteki pozisyonlarını korumaktan ziyade ülkenin toprak bütünlüğünü korumaya çağrılmaktadır.

Son Gelişmeler

4 Eylül 2018 tarihinde binlerce Basralı insanın katılımıyla düzenlenen protesto sonucunda şehirde gerginlik devam etmektedir. Bu protestolar öncekilerin aksine kamu hizmetlerinin iyileştirilmesi için değil güvenlik güçlerinin uyguladığı şiddeti protesto etmek için yapılmıştır. 3 Eylül Pazartesi günü öldürülen Yasir Mekki isimli gencin cenaze töreninde halkın üzerine ateş açılması Basra halkını öfkelendirmiştir. Bu nedenle 3 Eylül Pazartesi günü emniyet güçlerine karşı protesto düzenlemek için çağrıda bulunulmuştur. Nitekim protesto gösterileri sırasında emniyet güçleri ve protestocular arasında çatışmalar yaşanmıştır. Emniyet güçlerinden 15 kişi yaralanırken, protestoculardan 5 kişi hayatını kaybetmiş ve 30'dan fazla kişi zarar görmüştür. Basra kent merkezinde başta hükümet binaları ve Dava Partisi'nin bürosu göstericiler tarafından ateşe verilirken, söz konusu yangınlar zorlukla kontrol altına alınmıştır. Emniyet güçleri protestoculara sert uygulamalarla karşılık vermiş ve gerginlik yükselmiştir. Hükümet bölgedeki emniyet güçlerine destek vermek amacıyla Bağdat'tan Basra'ya ek güvenlik gücü göndermiştir. Ancak bu durum göstericilerin protestoya devam etmelerine engel olmamış ve 135'ten fazla Basralı 4 Eylül salı günü gerçekleştirilen protesto gösterilerinde yaralanmıştır. Ayrıca

5 Eylül Çarşamba günü sabah, Kurna ilçesinin batısındaki petrol sahasına giden yol protestocular tarafından kapatılmıştır. Haydar El-Abadi olaylar nedeniyle Basra'ya giderken, Irak'ta yayınlanan haberlere göre Abadi'nin kabine ile birlikte, Basra'daki durumu incelemek ve göstericileri yatıştırmak amacıyla Basra'yı tekrar ziyaret edeceği söylenmektedir. Ayrıca Başbakanlık görevini geçici olarak yürüten Abadi, bazı protestocuların ölümü hakkında soruşturma başlatılmasını talep etmiştir.

Halen Basra'da benzeri görülmemiş bir kaos yaşanmakta ve gerginlik sürmektedir. Güvenlik güçlerinin zayıflaması ve protestocuların şiddet eğilimi, olayların kızışmasına ve bazı protestocuların emniyet güçlerine saldırmasına zemin hazırlamıştır. Eğer bu kriz hemen durdurulmazsa ve protestocularla müzakere yoluna gidilmezse Basra halkı emniyet güçlerine karşı silahlanarak karşılık verebilir. Bu protestoların, Irak'ın seçilmiş parlamentosunun ilk oturumuyla en büyük blok olduğunu ilan eden blokların mücadelesinin yaşandığı günlerde eş zamanlı gerçekleşmiş olması dikkat çekicidir. Basra'da devam eden bu kaotik durum yeni bir hükümetin kurulup kurulmamasında nihai bir faktör olacaktır. Olayların bu şekilde devam etmesi Basra'nın kontrolün sağlanamadığı vilayet olarak ilan edilmesiyle sonuçlanabilir.

Sonuç

Basra vilayeti, içme suyu dahi bulunamayacak kadar kötü hizmetlere tanık olan tek vilayet değildir. Diyala vilayetindeki stratejik su rezervlerini barındıran Hemrin Gölü'nden sadece birkaç yüz metre uzaklıkta çeşitli tarım köylerinden oluşan ve Bakuba'nun kuzeydoğusunda yer alan Hemrin bölgesi de bu tarz sorunlarla karşılaşmıştır. Kuruluşundan bu yana yetmiş yıldan fazla geçmiş olmasına rağmen beldede içme suyu bulunmamaktadır. Ancak, öteden beri gerçekleşen kitlesel protestolara ek olarak, çağdaş medya ve iletişim kanalları Basra'daki durumu alevlendirmiştir. Basra, bir yandan devasa petrol rezervlerine sahipken, diğer yandan bir sonraki hükümetin hemen düzeltmesi gereken ve bir gecede düzeltilmesi mümkün olmayan devasa sağlık, ekonomi, siyaset ve güvenlik sorunları ile karşı karşıyadır. Kamu hizmetlerinin sunulması sıkıntısı sadece Basra ile sınırlı olmamakla birlikte Irak'ın tüm vilayetlerinin, IKBY hariç, sorunudur. Basra'yı kurtarmayı amaçlayan kampanyalar, "kirli su sorununun çözümü arıtma tesislerine ya da şehre su getirecek sağlam şebekelere bağlıdır" gibi önceki süreçlerde dile getirilenlere büyük ölçüde benzeyen göstermelik (palyatif) çözümler olarak değerlendirilebilir. Ulaştığımız en önemli sonuçlar şunlardır:

1- Su Kaynakları Bakanlığı ile Belediyeler Bakanlığı, 2006 yılından 2018 yılına kadar Bakanlık görevinde bulunanlardan başlayarak, su kirliliği krizine yönelik tüm sivil ve ahlaki sorumluluğu üstlenmelidir. 2014 hükümeti tek sorumlu değildir ve bu nedenle bütün sorumluluğun hesabını bu hükümetin vermesi adil olmayacaktır. Çünkü önceki yıllarda Basra vilayetine büyük miktarda mali kaynak tahsis edilmiştir, ama bu kaynaklar hizmet sorunlarına gerçek çözümler getirmek için kullanılmamıştır.

2- Irak'taki siyasi yolsuzluk, vatandaşları doğrudan etkileyen felaketlere neden olmaktadır. Gelecek nesillerini hayatı devletin maddi ve doğal kaynaklarının tamamen israf edilmesi ve sömürülmesi neticesinde sürdürülebilir kalkınmanın sekteye uğramasına nedeniyle tehdit altındadır.

3- Sağlık Bakanlığı, su kirliliği krizinden sorumlu değildir. Bakanlığın görevi hastalar için yeterli ilaç ve hastane temin etmektir. Yatak sayısının çok üzerinde hasta hastanelere başvurmuştur. Eğer Basra'daki devlet hastaneleri yeterli olsaydı, Bakanlık, diğer devletlerin afet ve kriz zamanında yaptıkları gibi, hastaları kurtarmak için bunlardan elbette yararlanırdı. Basra'nın çeşitli bölgelerinden, Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir kısım uzman (aile sağlığı, dahiliye, çocuk) doktorun uygun tedavi için muayenehanelerini ücretsiz olarak hastalara açması şeklindeki güzel girişimi bu

noktada hatırlatmamız gerekir. Bu durum, sınırlı bir şekilde bile olsa, bakanlığın ve çalışanlarının topluma dair ahlaki bir sorumluluk taşıdığını göstermektedir.
4- Basra nüfusunun merkezi hükümete karşı duyduğu kızgınlık ve öfke, özellikle de Basra›da silahlı bir toplumla karşı karşıya olduğumuz için, kısa vadede bir kriz ihtiva etmese dahi, ayrılıkçı çağrılara dönüşebilir.
5- Merkezi hükümetin, ülkenin yaşadığı felaketler ve acil olaylarla başa çıkabilmek için çevresel acil durum planı gibi bir tür planının olmadığı kanıtlanmıştır. Su sorunu, Irak acil bir durumla karşılaştığında neler olabileceğini gösteren küçük bir sorun idi. Irak'ın, İran gibi nükleer bir devlet ile coğrafi sınır paylaştığı göz önüne alındığında, özellikle İran'ın ablukaya alındığı ve düzensiz ekipmanlara sahip olduğu bir ortamda, her an Ukrayna'da yaşanan Çernobil kazasına benzer bir durum yaşanabilir. Şu halde, kirli su sorununun bile bu şekilde bir kaosa neden olduğunu gören hükümetin –hangi hükümet olursa olsun- böylesi büyük krizlerle karşılaştığında ne yapabileceğini düşünmesi gerekmektedir.
6- İsyancı aşiretlerin gücü, sadece Basra'daki toplumsal güvenliği tehdit etmemekte, aynı zamanda Basra'ya yatırım çekmeye ve kenti geliştirmeye yönelik her türlü çabayı engellemektedir. Basra'da çağdaş ve yenilikçi bir yaşam arzu eden yaklaşık 4 milyon insan yaşamaktadır. Bu talepleri yerine getirebilecek bir hükümet olsa bile, paraya ve kana susamış olan aşiretler, -ya da bunların liderleri- güçlerini ve etkilerini ellerinden alacak herhangi bir reform girişimine karşı duracaklardır.
7- Hükümetin yürütme kurumları kuruluş amaçları ile ilgileri belirleme konusunda güçlük yaşamaktadırlar. Basra'ya su ulaştırmak için Milli Eğitim Bakanı'nın başlattığı "Asla Susamayacağız" kampanyası, Basra halkına ve genel olarak Iraklılara karşı bir aşağılayıcı bir durumdur. Her bakanın görevi ve yetkileri vardır. Su bağışlarının toplanması işi Milli Eğitim Bakanı'nın sorumluluğunda değil, sivil toplum kuruluşlarının sorumluluğundadır. Ayrıca Anbar halkı, siyasi bir arabulucu olmaksızın, siyasi bloklar arasındaki anlaşmazlıklara, siyasi rollere ve makam kotalarına bakmaksızın Basra için bir milyon su şişesi bağışlamıştır. Bu nedenle Basra'daki yaşanan durum, Irak'ın bütünleşmesi için olumlu bir yönde kullanılabilir. Aksi halde Basra'da yaşananlar Irak'taki tüm siyasi, güvenlik, ekonomik, çevresel ve sosyal yapıyı bozabilecek güce ve etkiye sahiptir.

Notlar

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
ORSAM
مركز دراسات الشرق الأوسط
Center for Middle Eastern Studies

ORSAM Yayınları

ORSAM, sürekli yayınları kapsamında Ortadoğu Analiz ve Ortadoğu Etütleri dergilerini yayınlamaktadır. İki aylık periyotlarla Türkçe olarak yayınlanan Ortadoğu Analiz, Ortadoğu'daki güncel gelişmelere dair uzman görüşlerine yer vermektedir. Ortadoğu Etütleri ORSAM'ın altı ayda bir yayınlanan uluslararası ilişkiler dergisidir. İngilizce ve Türkçe yayınlanan, hakemli ve akademik bir dergi olan Ortadoğu Etütleri, konularının uzmanı akademisyenlerin katkılarıyla oluşturulmaktadır. Alanında saygın, yerli ve yabancı akademisyenlerin makalelerinin yayımlandığı Ortadoğu Etütleri dergisi dünyanın başlıca sosyal bilimler indekslerinden Applied Sciences Index and Abstracts (ASSIA), EBSCO Host, Index Islamicus, International Bibliography of Social Sciences (IBBS), Worldwide Political Science Abstracts (WPSA) tarafından taranmaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
ORSAM
مركز دراسات الشرق الأوسط
Center for Middle Eastern Studies

ORTADOĞU ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Adresi : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA
Telefon: +90 (312) 430 26 09 Faks: +90 (312) 430 39 48
Email: orsam@orsam.org.tr